

Glasiło Socialistične zveze delovnega ljudstva
ptujskega okraja

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: PTUJ, PREŠERNOVA ULICA 7 — TELEFON
STEV. 156 — ČERKOVNI RAČUN PRI NARODNI BANCI, PODRUŽNICA
PTUJ, STEV. 643-2-306 — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI
UREDNIK JOŽE VRAB — ROKOPISOV NE VRACAMO — TISKA
MARIBORSKA TISKARNA V MARIBORU

LETNA NAROČNINA 500 DIN, POLLETNA 250 DIN, ČETRTLETNA 125 DIN

KOMENTAR

RATIFIKACIJA V PARIZU

Pariške sporazume so končno pred nekaj dnevi ratificirali tudi v Parizu. S tem dejanjem je končana dolga pot, ki se je začela s snovanjem in podpisom Atlantskega pakta v l. 1949, se nadaljevala z brezuspešnimi poskusi okrog Evropske obrambne skupnosti (EOS) in se zaključila v franc. senatu po nekajdnevni razpravi, v kateri je sodelovalo nič manj kot 45 govornikov. Dejstvo, da je potrebna že ratifikacija v ameriškem senatu najbrže nikogar ne moti, ker s tem lahko računamo kot z izvršeno stvarjo.

Po tem dogodku najbrže ni dvoma več o tem, da bodo v kratkem začeli v Zahodni Nemčiji zbirati rekrute in opremljati novo nemško vojsko, na kar so v ostalem v tej državi že precej časa pripravljali in kar bo gotovo eden najkonkretnjših razlogov kampanje za zahodnoevropsko konsolidacijo. Prišlo bo torej do tega, česar so se Francozi toliko otepali, do oborožitve spoje nemške sosedu. V tem pogledu so imeli — in jih še imajo — svoje globoke pomisleke tudi na Vzhodu, saj je znano, da so poskušali vse, da bi tak razvoj preprečili. Kot vidimo, jim prizadevanje ni uspelo.

Toda v tem trenutku na Zahodu — kot je videti — ne mislijo toliko na te raznovrstne pomisleke, kolikor bolj na to, kar je treba storiti sedaj, po ratifikaciji. Zdi se, da prihajajo do veljave vse bolj naziranja — tudi strah

pred atomskim uničenjem je nevarno prispeval k temu, — da je prišel čas, ko je treba začeti razgovore z Vzhodom o tem, da bi se končno uredili pereči evropski in drugi problemi. Razgovore so napovedovali že itak ves čas pred ratifikacijo. Stvar je nedavno ponovno sprožil Eisenhower in se ji takoj pridružil tudi Bulganin. Prav gotovo bo stvar podprl Churchill, ki itak velja za pobudnika ideje

RAZGOVOR MED ŠTIRIMI VELESILAMI

na najvišjem nivoju. Predmet razprave bi naj bil v prvi vrsti avstrijska državna pogodba. Mnogo upanja na uspeh te iniciative se opira tudi na dejstvo, da bo te dni odpotovala v Moskvo avstrijsko vladna delegacija, ki bi naj s sovjetsko vlado razmotrila upravljanje avstrijske državne pogodbe, posebno jamstev, ki so potrebna, da bi Avstrija ponovno ne postala žrtev »anšlusa«. Razveseljiv je napredek, ki je prav v pogledu avstrijske razviden z sovjetskega stališča. Sovjetska zveza je namreč doslej vedno, ko je šlo za avstrijsko pogodbo, povezovala to vprašanje z rešitvijo nemškega vprašanja, medtem ko je to sedaj opustila. Realne možnosti za napredek v reševanju avstrijskega vprašanja so torej očitne. Seveda pa je vsak prevelik optimizem glede na vrsto izkušenj, ki smo jih bili deležni v tem pogledu, odveč.

RAZGOVORI O RAZOROŽITVI

Pred tednom smo slišali: prve glasove o poteku zaupnih razgovorov o razorožitvi, ki so bili v Londonu v posebnem odboru Organizacije združenih narodov. Zadnje dni pa smo slišali še nadaljnja poročila v tej zadevi, tokrat iz angleške strani. Angleško poročilo polemizira z Gromkom, sovjetskim zastopnikom, v tem odboru, češ da je sporočil javnosti: netočne podatke o stališču zahodnih sil do splošne razorožitve kakor jih je objavil Tass in trdi, da Angleži vztrajajo na

Volili bomo odbore SZDL novih velikih občin-komun

V nedeljo, 3. in 10. aprila t. l., bodo v ptujskem okraju konference SZDL, na katerih bodo odborniki vaških organizacij SZDL s področja novih politično-teritorialnih enot — občin izvolili odbore novih velikih občin — komun. Glavno skrb za dobro pripravo in izvedbo teh konferenc so prevzeli prvotno imenovani iniciativni odbori s področja bodoče komunne, ki bodo poskrbeli za pravočasno agitacijo za volitve. Poročila o delu posameznih vaških odborov, zbrali probleme o političnem stanju na celotnem področju. Ponekod bodo konference že med tednom, kar je pač odvisno od priprav nanje. Same priprave za formiranje

novih velikih občin — komun so skoraj povsod razgibale odbore SZDL, bolj kot kdaj koli prej, saj se je članstvo večkrat sestajalo in diskutiralo o predlogih za formiranje novih občin na odborovih sejah in sestankih ter na zborih volivcev, največ pa v vsakodnevem kontaktu med članstvom SZDL. Dosedanja politična živahnost obeta, da bodo konference dobro pripravljene in da bodo na teh poročila odborov pa tudi diskusija potekala ob dobri volji vsega članstva, da bi rodilo politično delo v novih občinah še več uspehov kot doslej. Razumljivo je, da se bo ob teh konferencah izkazalo, v katerih vaških odborih so imeli doslej

agilne odbornike, kje je bilo največ volivcev včlanjenih v SZDL, največ pobrane članarine, izdanih članskih izkaznic, največ plodnih sej itd. Izkazalo se bo tudi, kje je organizacija SZDL agilnejša od sindikalnih organizacij, organizacije ZB NOV, Gasilcev in drugih društev ali slabša, kje je največ mladine zajete v telesnovzgojnih in kulturnoprosvetnih društvih in kje je največ zagotovil, da bo politično delo novizvoljenih odborov velikih občin skladno z življenjem v novih družbeno-ekonomskih skupnostih. V takih krajih lahko pričakujemo izvolitev najagilnejših članov SZDL v nove odbore neglede ali so bili doslej v odborih SZDL ali ne. V 10 letih po osvoboditvi se je članstvo SZDL medsebojno temeljito spoznalo in tudi imelo priložnost pokazati z delom in zadržanjem svojo predanost socializmu, zato ni bojazni, da se bodo kje odločili za take odbornike, ki se ne bi zavedali odgovornosti političnega vodstva v novi občini. Kot na sestankih in zborih pred formiranjem komun bo prav gotovo tudi na konferencah živahna diskusija delavcev in kmetov o gospodarskih in ostalih problemih, iz katere bo izluščenih več koristnih predlogov, napotkov in priporočil za bodoče delo novih odborov SZDL.

Da bodo konference SZDL pravočasno in pravilno opravile svoje naloge, bodo iniciativnim odborom v pomoč člani ZKS in funkcionarji SZDL s terena in iz Ptuj, od katerih so mnogi že te dni na terenu kot predavatelji na enodnevnih seminarjih organizacij ZKS, na katerih obravnavajo o novoformiranih komunah in vprašanjih našega gospodarstva. Nazadnje bo še tridnevni seminar v Ptuj in v Kidričevem, nekar bo ves politični aktiv lahko pristopil k izvolitvi stalnih političnih vodstev v komunah.

J. V.

Več kulturnega dela, skrbi za požarno varnost in priznanj v gasilskih vrstah

Na nedeljskem občnem zboru Okrajne gasilske zveze v Ptuj si je večina diskutantov prizadevala povedati funkcionarjem Okrajne gasilske zveze, kar jim je ležalo na srcu, ker so se zavedali, da je občni zbor priložnost in mesto, kjer se lahko gasilci med seboj pametno pomenijo, kar jim lahko pri bodočem delu koristi in kar lahko še bolj dvigne ugled njihovih društev po vaseh in mestih.

Poudarek, da se v gasilskih društvih zanemarija kulturnoprosvetno delo, je bil nedvomno utemeljen. V zvezi s tem sproženo vprašanje, kdo naj po vaseh skrbi za razvoj prosvete in kulture, ali IZUD ali gasilska društva, je bilo prav enostavno rešeno. Kjer so IZUD prevzeli to nalogo, naj jo tudi vestno opravljajo in naj jim član: gasilskih društev pomagajo, kjer pa ni IZUD in drugih društev, ki bi se lotila tega dela, naj se ga lotijo gasilska društva. Ustemen je bil tudi predlog, da bi v bodoče finančna vprašanja gasilskih društev reševali s subvencijami iz okrajnega proračuna, ne pa več prvenstveno s skromnimi sredstvi, ki so jih dale nekalitete, veselice in prireditve, zaradi katerih je bil upravičen očitek, da gasilska društva kolektivno zavajajo mladino k pljančevanju, saj so jih ob nedeljah po nemembnih gasilskih vajah in nastopih vabila na veselice, kjer se je največ pilo. Gasilska društva so odločno napovedala boj proti, da znajo gasilci predvsem držati polne kozarce, saj je nešteto drugih priložnosti, ko se mladina na raznih veselicah zastruplja z alkoholom in je čas, da take veselice odpravimo iz naših nedeljskih in prazničnih zabavnih in kulturnoprosvetnih programov. Nekaj resnih besed je bilo spregovorjenih tudi o do sedanjem ločenem obravnavanju o ženski in moški mladini v gasilskih vrstah. Mladina je v celoti mladina in ne moremo njenih vprašanj ločeno obravnavati po spolu.

Brez članic v gasilskih društvih si težko zamišljamo sanitarno službo na vaseh. Če ne bodo društva izvežbala v gasilski spretnosti večine žena in deklet na vaseh, ne bodo pustila vsem nalkah zagotovili, da bo kdo v njih opravljal gasilsko službo v slučaju vojne, ki bi odtegnila mlajše moške z domov. Posebno pa je bila položena na zboru na srce gasilcem skrb za požarno varnost, ker se je že ob številnih pregledih izkazalo, da se ljudje ne zavedajo, kako vse lahko pride

do požara in kako lahko se je obvarovati te nevarnosti. V zvezi s kritični napak je eden izmed diskutantov poudaril, da morajo znati gasilci sprejemati objektivno kritiko in da je ne smejo jemati osebno. Glede njihovega političnega udejstvovanja v organizaciji SZDL pa je imel vsakdo dovolj priložnosti v 10 letih spoznati našo miroljubno politiko in da ne gre pri gasilcih samo za osebno vključevanje v organizacijo SZDL po vaseh, temveč za vključevanje društev ali celo celotne Okrajne gasilske zveze, kjer to še ni storjeno. Seveda so se tudi mnogi menili o tehnični opremljenosti gasilskih društev ter njihovem premoženju. Žal, da je bil čas za diskusijo tako omejen, da je le malo članov imelo priložnost diskutirati, čeprav je kazalo, da bi diskusija bila zelo bogata in dobronamerna.

Ob koncu zбора sta prejela tov. Ferdo Rakuša in tov. Staniko Ljubec gasilsko odlikovanje I in II. stopnje, tov. Simon Pernat iz Šikol pa odlikovanje III. stopnje.

Zbor je napravil na delegate in goste iz sosednih zvez ter na zastopnika republiške zveze tov. Certanca dober vtis in prepričanje, da bodo člani gasilskih društev ptujskega okraja letos častno zastopali na vseh nastopih in da se bodo odločno tudi naprej borili za požarno varnost ljudskega premoženja.

Na Glavnem trgu v Mariboru se bodo v soboto, dne 2. aprila 1955, ob 17. uri zavrteli bobni Jugoslovanske loterije. Tokrat bodo žrebali srečke Počitniške zveze.

11. APRILA 1955

OBČINSKI PRAZNIK SREDIŠČE OB DRAVI

SPORED:

10. aprila 1955, ob 15. in 19.30 »TALCI«;
11. aprila 1955, ob 9. uri slovesnot pri spomeniku;
ob 11. uri slavnostna seja Obč. ljudskega odbora v domu DTV »Partizan«;
ob 14. uri akademija s sodelovanjem množičnih organizacij.

Po akademiji LJUDSKO VESELJE.

Obe dneva krajevna gospodarska razstava.

Naše sindikalne organizacije se morajo postaviti na lastne noge

Pred kratkim je prevzel na občnem zboru Okrajnega sindikalnega sveta Ptuj novoizvoljeni 25-članski plenum, 3-članski nadzorni odbor ter 11-članski izvršni odbor OSS Ptuj enoletno častno in odgovorno politično funkcijo, ki jo je tudi obljubil vsak zase in skupno opravljati v korist socialističnega napredka v našem okraju.

Novoizvoljenemu odboru ni težko začeti z delom, saj mu je še v svežem spominu bogata vsebina nedavnega občnega zbora OSS Ptuj s poudarkom današnje vloge in mesta sindikata, njegove odgovornosti za problematiko v delovnih kolektivih in obratih ter elabosti sindikalnih organizacij. Vsa udeležencem tega zbora je moralo biti jasno, da je danes napačno gledati na sindikat kot v stari Jugoslaviji ali kot v letih po osvoboditvi, ko so sindikalne organizacije podpirale vsaki ukrep oblasti in uprav podjetij, čeprav je bil ta ali oni po mnenju članov sindikalne organizacije nejasen in pomanjkljiv, mesto da bi razpravljali o vseh problemih in dajali oblastnim organom svoje priporočila in njihovi praktični izvajanje. Napačno je danes pričakovati od članstva sindikata in njegovega vodstva, da ne bo ničesar podvzelo, če bi ugotovilo nepravilno delo organov del, samoupravljanja, da se ne bi postavilo na svoje stališče z občutkom odgovornosti za pravilno rešitev vsakega problema in vrste problemov v zvezi s proizvodnjo, nagrajevanjem delavcev, odnosi uslužbencev do delavcev itd. Danes obratno ugotavljamo, da se članstvo sindikalnih organizacij vedno bolj zanima za delo organov naše oblasti, za novoformirane komunne in nove politično-teritorialne probleme, za napredek proizvodnje in dvig družbenega standarda. Novoizvoljeni sindikalni plenum se zaveda, da je njegova naloga skrbeti za to,

da bo vsemu sindikalnemu članstvu jasno, česar še sedaj ne more razumeti v zvezi s tarifnimi pravilniki in normami, da bo v bodoče plača vsakogar odvisna od njegovih osebnih in kolektivnih ustvaritev, da je sedanji pridelek osnova in da bo od bodočega povečanja ali zmanjšanja kupa naših proizvodov odvisno nagrajevanje. Ob takem gledanju na stvar bo v sindikalnih organizacijah 70% ljudi priznalo, da bo po novem načinu pravičnejše nagrajeno kot doslej in da bo le kakih 30% občutilo prehod na nagrajevanje po delu. Novoizvoljeni odbor se tudi zaveda, da so nevezdžni tarifni pravilniki, ki ne upoštevajo predvsem ljudi, od katerih je res najbolj odvisna proizvodnja, kar gotovo nista predvsem direktor in računovodja. Med številnimi diskutanti na zboru je te naloge sindikalnih organizacij posebej podčrtal sekretar OK ZKS tov. Jože Tramsšek in tudi podaril, da se morajo sindikalne organizacije povsod bolj kot doslej postaviti na lastne noge, da morajo gledati na celotne probleme naše skupnosti, ne pa samo nase in svoje želje, naj ocenjujejo delitev naših dobrin po ustvarjenem kupu, naj člani sindikata in njihovi funkcionarji zagrabijo za vsak problem, o katerem se diskutira in prepričajo, da se ne bo dogajalo, kar je nepravilno, kar zasluži kritiko in obsojanje v kolektivu in pred vso javnostjo.

Kaže, da bodo člani sindikalnih organizacij ter funkcionarji OSS ob novih nalogah upoštevali številne pobude in priporočila delegatov na občnem zboru, da se bodo sindikalne organizacije v bodoče res postavile na lastne noge in se čutile odgovorne za vse probleme svojega podjetja ter se bodo zanimale že v začetku in potem redno za delo organov novih politično-teritorialnih enot — velikih občin.

-le.

Tako poslovanje ni pravilno

Trgovinska inspekcija je v zadnjem času posvetila malo več pozornosti trgovinam kmetijskih združenj ter pri tem ugotovila vrsto zanimivih podrobnosti. Seveda se te ugotovitve nanašajo na kršitve raznih trgovinskih predpisov, na čistočo ali zanemarjenost poslovnih prostorov, na blagajniško poslovanje, na merilne naprave, pošteno ali nepošteno delo uslužbenca osebja in drugo, s čemer je lahko prizadet zadržnik kot član organizacije, ki je operativni vodja dotičnega trgovskega obrata in kot potrošnik, ki v dotični trgovini nabavlja svoje življenjske potrebščine.

Na splošno je bilo ugotovlje-

no, da je le nekaj trgovin KZ na ptujskem okrajnem področju, ki se niso v nobenem pogledu preglešile, ali katerih vodilno osebo je pokazalo zadostno čut odgovornosti. Da to ne prispeva k dvigu zaupanja za družnikov v njihovo organizacijo, je povsem razumljivo. Te ugotovitve pojasnjuje trgovinska inspekcija s tem, da poslovodje in drugi odgovorni uslužbenci ne zasledujejo ali premalo zasledujejo gospodarske predpise, v čemer prihaja do tako eklatantnih primerov, da so nekatere trgovine KZ začele poslovati kot grošitri ter voditi verizno trgovino, v čemer je prednjačila predvsem KZ Ormož — odkupni in lesni odsek, KZ Muretnici, KZ Moškanjci in KZ Sikole.

Predpise o prometu z žiti je kršilo mnogo združenj, ko so prodajale žita nepooblaščenim podjetjem po mnogo višjih cenah kakor so predpisane in kakor so plačevala žita pridetovalcem. V tem lovu za dobičkom je tudi prednjačila KZ Ormož, katere odkupni odsek je na veliko prekupčeval z žitaricami. Skoda za ljudsko prehrano v tem pogledu nastane predvsem zaradi tega, ker se s to trgovino odtegne koruza ljudski prehrani in se porabi kot živalska krma. KZ Velika Nedelja pa je te predpise kršila na ta način, da je nakupljeno pšenico zamenjavala za belo moko, ki jo je prodajala v svoji trgovini, v pekarni pa pekla belo pecivo, ko to ni bilo dovoljeno. Takšne vrste prekrške so napravile še KZ Sikole, KZ Moškanjci, KZ Ptuj in nekatere druge.

Nečistoča in zanemarjenost poslovnih prostorov je v združenih trgovinah kaj pogost pojav. Med najbolj zanemarjene poslovavnice je šteti združeno trgovino v Bukovcih, v Sikolah, v Zetalah in Podlehnik (2). V Sikolah in v Bukovcih so organi tržne inspekcije morali poslovanje prekiniti ter odrediti čiščenje in dezinfekcijo, pa tudi deratizacijo, ker so miši ogrožale živila in drugo blago v trgovini in v skladišču. Nasprotno pa so primerno in zadovoljivo

urejene trgovine kmetijskih združenj v Ptuj, Ormož, Trzin in tudi druge.

Nekatere poslovavnice ne posvečajo nobene pozornosti merilnim napravam, ki so zanemarljive, nečiste in netočne, vrhu tega pa večkrat tudi neizgotsane. V tem pogledu je treba kritizirati KZ Makole, Sela, Desternik in druge.

Večji del združenj nima tudi urejenega blagajniškega poslovanja. Prodano blago se ne evidentira, blagajna se ne zaključuje, ne sestavljajo se blagajniške pole itd. V mnogih primerih se odvaja le debeli denar, v kolikor ga sproti ne porabljajo za razna izplačila, odkupe in nabave. Jasno je, da je tu cela vrsta finančnih prekrškov, pri katerih so najbolj udeležene združne trgovine Sikole, Sela, Desternik, Podlehnik (2), Rogoznica, Polensak, Gorišnica in druge.

Ugotovljeno je tudi v nekaj primerih nepoštenje poslovanje in ostalega osebja. To so razne goljufije in poneverbe kakor nakup in prodaja raznega blaga z namenom prisvojitve marže itd. vendar o tem — drugič.

V Lešju so aktivni člani množičnih organizacij poučeni o delu novih velikih občin

V torek, 29. t. m., je bil v Lešju celodnevni seminar za člane ZKS in agiline člane SZDL. Predavatelj je poslal OK ZKS. Udeleženci seminarja so se po bližje seznanili s pomenom velikih občin — politično teritorialnih enot v socializmu v naši državi in o dosedanjih rezultatih gospodarstva FLRJ. Predavanja so bila zanimiva, kar se je videlo tudi po bogati diskusiji, ki je bila prav plodna. Ni dvoma, da bodo anali vsi udeleženci predavanj pridobile no znanje, nasvete in pobude koristno uporabljati pri tistem političnem delu med prebivalstvom tega področja —ko.

S spomenikom talcev se v Cirkulanah

ŠE NISMO ODDOLŽILI BORCEM IN ŽRTVAM

Malo je še občin v ptujskem okraju, kjer ne bi sta spomenik borcem, talcem in žrtvam fašističnega nasilja, lepo število pa je že tudi spominskih plošč.

V Cirkulanah imamo spomenik talcem pri njihovem grobu in nam je še vsem v spominu svečanost 1. maja 1954, ko je bilo odkritje tega spomenika. Letos nadaljuje organizacija ZB NOV akcijo za postavitve spomenika domačinom in vsem, ki so tu živeli in padli kot žrtve okupatorjevega nasilja ali kot borci.

Že leta 1948, še pred ustanovitvijo organizacije ZB NOV, je bil na pobudo tov. Janeza Emensiča ustanovljen pripravljalni odbor za postavitve spomenika. Takrat je bilo zbranih 10.000 din prispevkov za spomenik. Ker ni prišlo do graditve spomenika, so ljudje spraševali za tem denarjem. Nabira na akcijo je uspevala v Paradižu in v KLO Gruškovcu, drugod pa ne, ker se je odborniki niso resno lotili.

S temi zbranimi in prihranjenimi sredstvi ni mogoče postaviti spomenika niti nabaviti

spominske plošče, zato je bilo sklenjeno, da se bo letos nadaljevala nabiralna akcija, ki je začela marca t. l. in je zajela tudi kraje, kjer so padali borci in žrtve iz Haloz in upajo, da bo uspela največ po zaslugi ljudi, ki ob takih priložnostih ne sprušajo, kje naj dobijo denar za prispevek. Organizacija ZB NOV pričakuje, da se bodo v tej akciji odzvali vsi zavredni delavci, posestniki in kmetje, pa tudi agrarni interesi. Naša sveta dolžnost je, ohraniti spomin na življenja in borbo sinov in hčera našega naroda, ki so padli za naše svobodo in mirno življenje.

Do letošnjega 8. maja, ko bo v Cirkulanah občinski praznik, bomo lahko postavili namenjeni spomenik, če bodo pravčasno zbrana sredstva, brez katerih se je težko pogajati za katero koli resno delo in material, ker samo dobra volja in načrti ne zadostajo. An

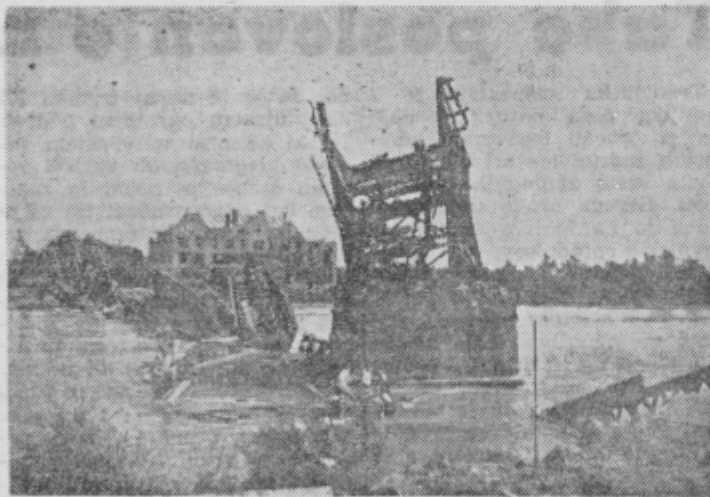
Za letošnje štipendije partizanskih sirot-učencev in dijakov je predvidenih 5.200.000 dinarjev

V ptujskem okraju je po podatkih Okrajnega odbora Zveze borcev NOV 250 otrok padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja, eno in obojestranskih strot, ki jim izkazuje ljudska oblast v povezavi z organizacijo ZB NOV in materami ter redniki vso porzornost ter skupno skrb za pri meren razvoj in poklic teh otrok. Večina med njimi je stara izpod osemnajst let in jih 220 obiskuje razne šole v okraju in Sloveniji. Štipendijo iz okrajnega proračuna prejema 166 učencev in študentov. Največ jih obiskuje gimnazijo (72), osnovne šole (60) šolo učencev v gospodarstvu (12), učiteljske (5), rudarske šole (3), kmetijske šole (2), razne ostale šole pa obiskuje 11 otrok štipendistov. Šol lani ni obiskovalo 7 otrok, to so predvsem dekleta, za katere ni bilo na razpolago dovolj učnih mest Komisija ZB NOV za dodeljevanje štipendij se bo zavzela, da bodo tudi za ta dekleta priskrbljena učna mesta. Po podatkih tajništva za ljudsko zdravstvo in socialno politiko pri OLO je bilo v šole in v uk v gospodarstvu vključenih 28 otrok, ki ne prejema štipendij, in sicer v gimnazijo (11), srednje strokovne šole (9), kot učenci v gospodarstvu (4), v nižje strokovne šole (3) in v visoko šolo (1). Letošnji šolski uspehi teh otrok so mnogo boljši od lanskih, saj je bilo že v prvem polletju 170 učencev odličnih, prav dobrih in zadostno ocenjenih, za končni učni uspeh ostalih pa je tudi poskrbljeno, da se bodo sami potrudili in da jim bodo pomagali boljši dijaki in inštruktorji.

Za štipendiranje, ki je lani za čelo komaj 1. septembra in za obdaritve z oblekami in šolskim potrebščinami je bilo iz okrajnega proračuna za 166 otrok izčrpanih 2.600.000 dinarjev. Ta

znesek pa letos nikakor ne bo zadoščal, ker še niso v gornjem številu štipendiranih zajeti vsi otroci. Vse občine še niso organizaciji ZB NOV poslane vse potrebne predloge in podatke za štipendiste. Letos je zato predlagano 5.200.000 dinarjev za vse leto. Za ta predlog bodo nedvomno glasovali vsi odborniki obeh zborov OLO in tudi bodoči velikih občin.

Okrajni štab za proslavo desete obletnice osvoboditve misli tudi na te otroke in jim bo med drugim poskrbel razstavo v posebnem izložbenem oknu, ki bo prikazovala trpljenje večine otrok padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja ter povojno skrb ljudske oblasti in organizacije ZB NOV zanje, da bodo lahko sledili vzgledu svojih staršev, kako se je treba boriti za svobodo in neodvisnost ter nepredek vsega miroljubnega človeštva. Pz.

Ptujski železniški most ob osvoboditvi

Žitni posevki kličejo na pomoč

Izpod letos pozno skopnelega snega so se pokazali žitni posevki, ki žal ne kažejo najlepše slike. Zimska plesen jih je na padla zlasti na severnih legah.

Da bi po plesni napadenim posevkom pomagali, kar je nujno, če hočemo doseči kolikor toliko ugoden pridelek, moramo takoj ukrepati. Toda kako? Žitom aha pomagamo s hitro delujočimi umetnimi gnojili. V tem pogledu najbolj sluzi suhi pa tudi na težji zemlji apneni soliter, na zaplevljeni njivi pa apneni dušik. S tem v zvezi je treba povedati, da premočno in prepozno gnojenje z dušikom poveča nevarnost poleganja in rje Solitra je treba na ha 150 do 200 kg. Bela žita izkoristijo od dušičnih gnojil naj bolje solitre, ker 100 kg solitra lahko da 300 kg pridelka več. Na peščenji zemlji (gornje Dravsko polje) uporabimo uspešno tudi fosfor v obliki Tomaževe žindre, na boljši zemlji pa superfosfat v količini do 200 kg na ha. Gnojenje opravimo pod listi, na kar je treba opozoriti! (Žita ne rabijo fosfora na zemlji za okopavinami, ki jim je bilo dobro pognojeno s hlevskim gnojem.

Zastajanje snežnice je za posevke zelo škodljivo, ker se rastline zaradi pomanjkanja zraka zadušijo.

Kljub temu, da je bilo že mnogo napisanega in povedanega o uporabi umetnih gnojil, se dogajajo še vedno mnoge napake. Pravilno ravna lahko z umetnimi gnojili samo tisti, ki jih poznajo. Danes prihaja na trg vrsta gnojil na primer naravni čilski soliter poleg umetnega, ki mu

pravimo natrijev soliter (kalkamonsalpeter-nitromonkal). Vsaka vrsta umetnih gnojil ima posebno kemično sestavo, posebno gnojilno vrednost itd. Zaradi tega se dogajajo v gnojenju velike napake. Znano je, da večji del trgovskega osebja ne pozna umetnih gnojil in ne ve, kaj prodaja

Ing. Zorec Egon

Tako so neke prodajali apneni dušik za nitrofoskal drugje pa takan za smukec, nekeje je kmet uporabil svinčni arzenat za posipanje goved namesto pantakana in mu je poginilo dvoje atroje glav itd. Zato je potrebno o tej stvari ponovno govoriti in pisati.

Žitom gnojimo praviloma s fosforom (200 do 300 kg superfosfata ali 300 do 400 kg Tomaževe žindre na ha) in kalijem (100 do 150 kg na ha), oboje pred setvijo. Le izjemoma (sedaj po snegu je nujno!) jim dajemo dušična gnojila (100 do 150 kg solitra). Ta gnojila najbolj rabi ječmen, ker ima najslabše razvite korenine in najkrajšo rastno dobo, potem pšenica mani pa rž in oves.

Okopavine rabijo dosti kalija, dušika, manj pa fosfora, zato so

za izdatno gnojenje zelo hvaležne. Posebno če smo dali malo hlevskega gnoja in če je bil ta slab, je dodatno gnojenje nujno. Fosfor dajemo da postane pridelek trpežen. Koruza pa rabi fosfor nujno prav tako kot žito.

Za industrijske rastline velja isto kot za okopavine, le če jih pridelujemo za seme (oljna repica), jim je potrebno več fosfora, če pa za korenje in listje, pa več kalija.

Detelje rabijo fosfor in kalij, z dušikom so oskrbljene same potom bakterij, ki živijo na koreninskih nabreklih.

Travnike gnojimo v 4 ali 5-letnih presledkih s hlevskim gnojem ali kompostom, vmes pa s kalijem in fosforom. Umetna gnojila lahko nadomestimo tudi s pepelom. Če gnojimo z gnojilco, kateri primanjkuje fosfora, ga damo v obliki superfosfata ali Tomaževe žindre. Superfosfat lahko damo kar v gnojnico (3 do 5 kg na 1000 l), medtem ko gnojimo s Tomaževo žindro posebej.

Ob zaključku poudarjam ponovno da letošnje ozimne nujno kličejo na pomoč. Kdor bo hotel imeti zadovoljiv pridelek, jim bo moral pomagati. V tem pogledu pa sedaj ni odlašanja!

Naša vas se izobražuje

Naša vas pa tudi mesto je še precej zaostalo glede zdravstvenih predpisov. Vražjeverstvo in mazaštvo še vedno domujeta med ljudstvom. Posledice tega so, da marsikdo resno oboli da ga še zdravnik potem težko ozdravi, da marsikdo boleha več let, ker ga »domači zdravniki« zdravijo na svoj način, ki je daleč od pravih zdravstvenih predpisov. Vsem našim ljudem še ni znano, kako se obvarujejo raznih nalezljivih bolezni, kako naj ponesrečenemu nudijo prvo pomoč kako naj si uredijo dom in njegovo okolico, kako in kakšno hrano naj uživajo, da bo družina zdrava in odporna proti boleznim.

Potreba je pokazala, da je nujno ljudem posredovati to, kar v življenju najbolj potrebujejo. Že v letu 1953/54 je bilo v tečaju

za izobraževanje ženske mladine zajeto v 32 tečajih 936 tečajnic. V letu 1954/55 pa se je to število povečalo na 1155 tečajnic. Obisk je zadovoljiv. Zlasti se je izkazal center Središče, kjer je bil obisk vedno 100 odstoten in so predavatelji snov podajali res kvalitetno. Zasluga gre zdravstvenim kot prosvetnim delavcem, zlasti pa poizrtvovalni voditeljici tečaja tov. Eli Stokelj, Tudi Videm, Starše, Grajena, Breg, Dornava, Gorišnica, Markovci, Podgorci, Polensak, Ptujška gora in Makole so nalogo pravilno razumeli, med tem ko so se centri Žetale, Leskovec, Desternik, Cirkulana, Podlehnik in Ptuj slabo izkazali. Verjetno so ti centri imeli premalo oporo s strani množičnih organizacij. Žal, da je to prav v krajih, kjer so dekleta najbolj potrebna zdravstvene vzgoje. Na tečajih so bili tečajnicam posredovani predmeti oziroma znanje, ki je vsaki bodoči ženi, materi in gospodinji neobhodno potrebno. Učile so se o zdravi prehrani, kakor vemo je od zdrave prehrane odvisna življenjska doba, zdravje in počutje človeka. Naučile so se nuditi prvo pomoč ponesrečencu, dobile najosnovnejše pojme o ustroju našega telesa in o njegovih funkcijah, o nalezljivih boleznih, o osebni in splošni higieni ter še mnogo koristnega.

V jeseni se bodo ti tečaji zopet nadaljevali. Dekleta se bodo zopet zbrala, da se bolje pripravijo na težko življenjsko pot. Ob dobri pripravi in sodelovanju oblasti ter množičnih organizacij bodo tečajji dosegli svoj namen, preobrazili našo vas ter ustvarili mlademu rodu res lepše življenje.

IZ LESJA

V sredo, 23. marca t. l. je bila v Lesju konferenca članov ZKS s področja bodoče komunne to je iz sedanjih občin Lesje, Zetale in Makole. Konferenca se je udeležilo 54 članov ZKS in sekretar OK ZKS tov. Jože Tramšek, ki je zbranim nakazal bodoče politično delo na področju novoformirane občine — komunne. Ob tej priložnosti so se člani ZKS z ljudskim poslancem in sekretarjem OK ZKS tov. Jožetom Tramškom pomenili o nekaterih političnih problemih tega predela okraja.

Na tej konferenci je bil izvoljen 9-članski komite, ki je prevzel resne politične naloge. V komite so izvoljeni naslednji člani ZK tov. Anton Kolenko, Alojz Jere, Vinko Dolenc, Franc

Znidaršič, Vinko Haložan, Angela Serdinsk, iz občine Lesje, Jože Soštar in Poldka Sirkbiš iz Makol ter Franc Fideršek iz Zetale.

Med ostalim je bil na predlog osnovne organizacije ZK Stoperce sprejet sklep, da bodo vse organizacije denarno podprle akcijo za postavitve nagrobnega spomenika umrlemu komunistu Janezu Kamensku v Stopercu.

Na področju Ormoža in Središča pripravljajo množično zavarovanje goveje živine

Znano je, da so v ptujskem okraju kmetje glede reje krav pingavske pasme napredni in dobri živinorejci ter dobri organizatorji. Kmetijska zadruga Ormož in KZ Središče sta že lani zavarovali vso rodovniško živino pri Državnem zavarovalnem zavodu. Za letoš pa pripravljajo KZ Ormož, Obrež in Središče množično zavarovanje vse goveje živine. DOZ jim je v ta namen dal posebne ugodne pogoje. Zavarovalec bo plačal 180 din premije za 10.000 din zavarovalne vsote brez ozira na povečano nevarnost pri breji živini. Izven te akcije se plača za breje živali skoraj enkrat večja premija, za vse ostale pa 230 din od 10.000 din zavarovalne vsote.

Državni zavarovalni zavod bo izvedel to množično zavarovanje v posebni akciji. Na terenu bodo trije veterinarji, ki bodo pregledovali živino in brezplačno dajali nasvete. Vsak zavarovane

prejme svojo zavarovalno polico za zavarovane živali. Poleg tega bo DOZ dal posameznim vsem še razne pripomočke za prvo pomoč pri živini.

Množično zavarovanje bo začelo v petek, dne 1. aprila t. l. in bo trajalo do ponedeljka, dne 4. aprila. Najprej bo pregled in sprejemanje živine v zavarovanje na področju Ormoža in Obreža, dne 4. aprila pa v Središču.

Med živinorejci vlada za to akcijo veliko zanimanje. Gotovo je, da bo vsak živinorejec, ki cenj svojo živino, izkoristil to izredno priložnost in bo zavaroval vse svoje govedo.

POZOR! Tombola Počitniške zveze (Ferialnega saveza) bo v nedeljo, 17. aprila 1955 in ne 3. aprila.

Okrajni odbor FS.

KATICA BRČKO

(Nadaljevanje)

Od Ptuja do Makedonije

V mraku odrinemo iz Skopja. V avtobusu nadaljujemo s spajanjem, ker je bila noč vsekar prekratka. Tako doživimo jutro v Prizrenu, zadnjem večjem mestu na poti v Črno goro. S svojimi ozkimi in zavitiimi ulicami s karakteristično starimi, turškimi hiškami je Prizren vse do danes v veliki meri ohranil svoj nekdanji orientalski obraz. Ker popravljamo avto, nam preostane precej časa za ogled mesta in njegovega življenja.

Po dokaj dolgem počitku nadaljujemo pot ob belem Drinu, ki s svojo izrazito modro vodo harmonira v živopisno okolico mimo Djakovice v bližini albanske meje in dalje skozi klisuro Dečanske Bistrice mimo kraja Visoki Dečani, spomenika srbske preteklosti: bližajoč se Peči, mestu, kjer se tako skladno umika obraz orienta pred novim življenjem. Danes je Peč važen politični in ekonomski center Metohije. Nedaleč od mesta ob planinski reki Bistrici pa se dviga stara pečka patriarhija, osnovana leta 1346 obstoječa iz treh cerkva, v katerih so ohranjeni dokumenti našega srednjeveškega slikarstva. Od tu vodi naša

pot skozi gorastno Rugovsko klisuro v bratsko republiko Črno goro. Trda kamnita cesta se vzpenja v ostrih skoraj nemo-gočih serpentinah skozi to sotesko. Pošasten je vstop v klisuro. Zdelo se nam je, da se avtobus skoraj vrti okrog svoje osi, tako kratke in ostre so bile serpentine. Cesta, prepad, nekeje daleč šum reke in zopet visoke strme stene, ki skoraj zapirajo nebo. Zdelo se nam je, kot da potujemo nekeje pod zemljo. V avtobusu je vladala tišina. Še tako pogumni niso pričakovali take poti. V strahu spremljamo vsako šoferjevo kretnjo, napeto zroč ozko cesto in verjetno ugibajoč, kako jo bomo zvozili. Kakor rešitev iz tega mučnega stanja je bil kamion, ki smo ga v daljavi zaslišali. Treba se je ogniti in zato so določena posebna mesta. Iz previdnosti smo vsi izstopili. Kako prijeten je bil občutek ko si zopet stal na lastnih nogah. Hiteli in hiteli smo, želeč čimveč prehoditi peš. Toda nič ni pomagalo. Trebalo je zopet vstopiti, drugega izhoda ni bilo. Avto je plesal, šofer se mi je zdel kot smučar, ki spretno vozi slalom: zdaj levo, zdaj desno. Za črno-

gorskega šoferja je to pravi užitek, saj so rojeni s tem planinami in nesrečni bi bili, če bi bili kdaj določeni za vožnjo po ravni cesti. Zdaj se mi da kar plavajo čez svoje serpentine tako režejo ovinek za ovinkom. Nas Slovence, sicer priznane planince pa je ta gorska vožnja precej zmedla.

Človeških bivališč skoraj ni

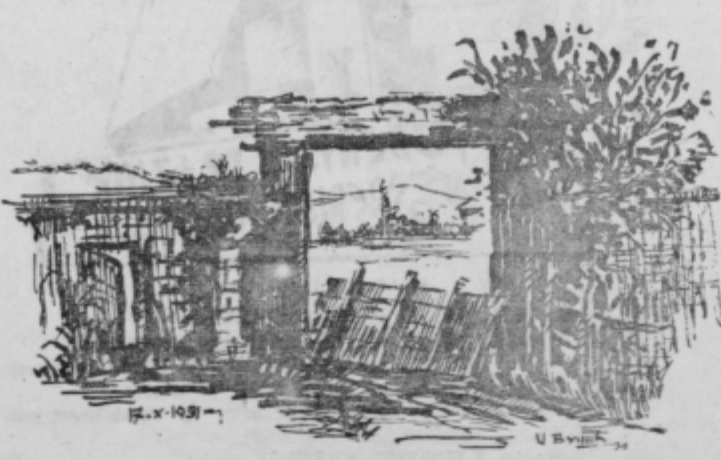
videti. Ubogi avtomobilist, ki ga tu doleti smola. In tako je šlo neprestano se dvigajoč po previh. Čakora in dalje do višine 2200 metrov. Prelaz, na katerem vrhu Prokletij, ne vem. Ustavimol Prekrasen je pogled na številne divje vrhove Prokletij Komova pa vse tja do Durmitorja, ki se svetlika v toplem soncu, kljub kateremu smo se tresli menda od vetra in strahu hkrati. Na prelazu je razbita kočica s spominsko ploščo na črnogorsko brigado, ki si je tod utirala svojo pot. Tu se slikamo, srečni da smo se dobro vzpeli. Sedaj pa

v dolino do Andrijevice. Ugibamo, kaj je bolj nevarno, gor ali dol. Pred vstopom v avto se priporočamo Janžeku, vsak mu izroča svoj testament v trdni veri, da se njemu ne bo nič pripetilo. In zopet se je začel divji ples. Najbolj zbran je bil vsekar šofer, vsi ostali pa smo mu po svoje pomagali. Na vsakem ovinku smo zavirali, da bi se avto moral ustaviti, hoteli ali ne. Ubogi sedeži, kaj vse so pretrpeli. Premestila sem se za nekaj sedežev nazaj, kjer je bil moj vidik manjši. Sosed priznani bančnik, je prav dobro prestajal strah — serpentine so ga prijetno uspavale in če ne bi bilo črnogorskih mostov, ki so stekali pod našo težo, se verjetno sploh ne bi prebudil. Sosed levo, ki ni bil verjetno v nič manjšem strahu od mene, je nervozno kadil cigareto za cigareto, zagotavljal, da mi, da so avtomobilske nesreče v planinji zelo redke. Ubogi tovariši pred menoj — le kaj je doživljali, so govorile njegove oči, ki so brezupno iskale rešitve. In sopotnik iz Kidričevega je zvesto stiskal kljuko vrat, pripravljen za skok, kakor hitro bi bilo potrebno. Mama Zora se je preselila k sinu Dušanu, želeč skupno umreti, če bo potrebno. Taki smo bili, seveda s častnimi izjemami. Le naš šofer je ohranil mirno kri in spretno prevozil 75 km dolgo pot do Andri-

jevice, majhnega kraja, zbitega med gorske masive, ki je pozimi popolnoma odrezan od sveta. Tu ustavimo in v modernem planinskem hotelu nabereimo novih moči za ostalih 75 km gorske vožnje do Titograda.

O, Prokletje, boljšega imena res ne zaslužiš. Tako se je naša gorska vožnja nadaljevala, morda še bolj divja kot do sedaj. Vendar je strah že nekoliko popenjal, deloma, ker smo se privadili, deloma ker smo videli, kako spretno manevrira naš šofer na še tako strmih ovinkih. Le konca ni hotelo biti. Pada že mrak, a serpentine se še vedno vrstijo. Slednjič ućakamo Titograd, sicer v noči, a zato v lepem, verjetno najmodernejšem hotelu v naši državi. Samo 120 članov osebja skrbi za red, snago in udobnost v hotelu. Izgredil smo nešt, čime če se ponositi sva Jugoslavija, je poudaril direktor hotela, ki nam ga je razkazoval. Prihodnji dan je ogled državnega posestva v okolici Titograda, kjer nas po stari slovenski šegi pogostijo vsak s svojim pridelkom. Mesto samo je popolnoma novo, v narodnoosvobodilni borbi je bilo skoraj popolnoma porušeno in danes raste novo moderno mesto, ki nosi s ponosom ime našega Maršala.

(Konec prihodnjik)

Motiv iz Makedonije

K desetletnici Glasbene šole v Ptuj

Letos bomo proslavili desetletnico osvoboditve. Ptujška glasbena šola bo proslavila svoj desetletni obstoj v novi Jugoslaviji z nastopi gojencev v ponedeljek, 4. in v četrtek, 7. aprila, v ponedeljek, 11. aprila pa bo proslavila zaključil koncert gojencev Srednje glasbene šole iz Ljubljane.

Ptujška glasbena šola je takoj po osvoboditvi 1945. leta začela delovati. Nadaljevala je z delom tam, kjer je pred vojno končala šola Glasbene Matice, ki je bila privatna ustanova. Po osvoboditvi je Glasbena šola postala okrajni zavod. Prvi ravnatelj je bil prof. Gregor Jože. Njegova velika zasluga je v tem, da je takoj po osvoboditvi šolo na novo organiziral. Zbral je razstreseni inventar in instrumente ter dal šolske prostore zaslojito urediti, da je pouk lahko začel že v jeseni leta osvoboditve. Toda že takoj se je pokazalo, da prozorčno urejeni prostori ne bodo mogli služiti svojemu namenu. Zato se je jelo misliti na temeljito preureditev notranjosti. Leta 1946-47 je ptujski ljudski odbor dal prostore adaptirati. Šola je dobila novo stopnišče, razširjen je bil hodnik, pridružen sta bili dve novi učilnici, stara neprimerna okna in vrata so bila zamenjana z novimi in v dvoranah ter nekaterih sobah je bil položen parket. Prostor Glasbene šole sodijo med najprimernejše urejene v Sloveniji. Tako so bili že takoj po osvoboditvi ustvarjeni tudi zelo ugodni materialni pogoji za

Ravnateljica tov. Ela Šrolova z učenkami

uspešno delo. Zanimanje za glasbeni pouk je iz leta v leto raslo. Vpisalo se je vedno več gojencev. Posebno ugodnost uživajo revnejši in marljivi učenci. Ti dobivajo instrumente in muzikalijske posojilo proti prav majhnim odškodninam. Najrevnejši so oproščeni tudi solnine. V letošnjem letu je število

gojencev preseglo število 200. Statistika pove, da se je v teh 10 letih odsek za violino zelo pomnožil in da se je v tem času posvečala vsa skrb razširitvi odsekov za violončelo, kontrabas, klarinet in trobilo. Šola posveča tem orkestralnim glasbiom največjo skrb, ker se učenci teh praktičnih instrumentov najhitreje vključijo v množično glasbeno udejstvovanje na glasbeno prosvetnem polju. Glasbena šola je odprla vrata tudi nadarjenim gojencem s podožetja. Število teh stalno narašča. Tako glasbeni pouk ni samo domena mestnih otrok. Velika pridobitev za šolo in posebej še za popularizacijo glasbene vzgoje sta pionirski in mladinski orkester. Mnogostrani instrumentalni pouk, obvezen teoretiški pouk za vse gojence, skrb za vključitev najmlajših nadarjenih otrok v oddelek takozv. cimbaničkov, ki obiskujejo pripravljani razred, ustvarjajo pogoje, da se šola v bodoče še bolj razvije. Vsakoletni nastopi gojencev ob koncu šolskega leta kažejo vedno večji napredek. Lahko trdimo, da si je šola v teh desetih letih pridobila posebno pod vodstvom sedanjega ravnatelja tov. Ele Šrolove mnogo zaslug za razvoj glasbene vzgoje. Glasbena šola je osrednja ustanova, ki je tesno povezana z glasbenim življenjem Ptuja. Učiteljstvo in nekateri učenci sodelujejo v godbenih odsekih DPD Svobode. Prirejanje glasbenih predavanj za gojence, prirejanje koncertov priznanih umetnikov ter sodelovanje učiteljskega in gojencev pri proslavah dopolnjujejo obsežno delo glasbene šole v teh 10 letih.

Prepričani smo, da bo ta naš glasbeni zavod, ko bo stopal v drugi deceniji svojega delovanja, lahko z zadovoljstvom gledal na uspešno opravljeno delo in da bo v bodoče vložil še več sil za nadaljnjo še uspešnejšo glasbeno vzgojno delo naše mladine. D. H.

Mestni arhiv Ptuj je prevzel veliko nalogo v zvezi z arhivalijami ptujškega okraja

Novoustanovljeni Mestni arhiv v Ptuj bo zbiral, čuval in urejal arhivsko gradivo upravnih, gospodarskih in družbenih organov in ustanov, ki imajo sedež v Ptuj ter vodil evidenco nad arhivskim gradivom ptujške okolice in tradicionalnih mejah ptujškega okraja. V svojo arhivsko upravo prevzame tako vso arhivsko gradivo, ki ga je doslej zbral in hranil Mestni muzej v Ptuj. Na razpolago bo ta arhiv za proučevanje zgodovinsko pripadajočega območja. Po zaslugi neumornega prizadevanja Muzejskega društva v Ptuj je bilo med obema vojnama in po letu 1945 zbranih precej pisanih virov za zgodovino Ptuja in njegove širše okolice. Tu je zbran večinoma uničen arhiv minoritskega samostana, mestne župnije in dekanije, velik in dragocen Herbersteinov arhiv na ptujskem gradu, stara zemljiška knjiga ptujškega in ormoškega sodnega okraja, starejše arhivalije ptujškega sodišča. Potrebno je še urejanje, inventariziranje in objavljavanje tega arhiva. Okrajni ljudski odbor Ptuj je že lani podprl skrb in delo v zvezi s tem arhivom in nastavljal stalnega in pomožnega arhivarja, ki sta opravila lep del dosežanega dela v zvezi z arhivom.

Mestni arhiv bo zajemal tudi arhiv okolice v tradicionalnih mejah ptujškega okraja.

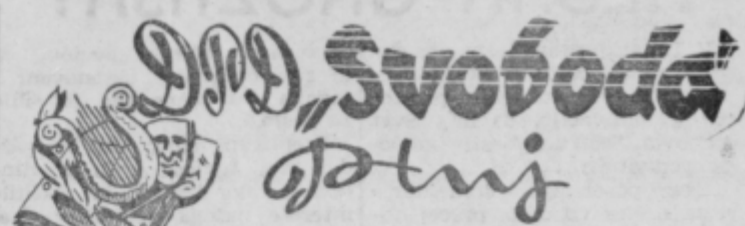
Knjižna akcija podaljšana!

Vse slovenske založbe so na željo Ljudske prosvete Slovenije pristale na podaljšanje knjižne akcije za en mesec. Akcija bo torej trajala od 30. aprila 1955 in do tedaj bodo imele vse knjižnice pri nakupu knjig popust od 20 do 50 odstotkov. Tako bodo lahko izkoristile popust tudi tiste ljudske in šolske knjižnice, ki tega doslej niso storile. Vsi napotki za naročanje in seznam knjig, ki so na razpolago, so bili objavljeni v letošnji prvi številki »Ljudske prosvete«.

SAMO DO 10. APRILA je še čas,

da se vpišete v članstvo Prešernove družbe in si zagotovite za članarino 300 din 5 knjig (za doplačilo 50 din pa celo 6) in udeležbo pri VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU, v katerem bo izrebranih več sto dobitkov milijonske vrednosti!

Veseli večer neznanih talentov v Ptuj

Za »Večer neznanih talentov v Ptuj« (datum bomo pravčasno objavili) se je prijavilo lepo število nadarjenih ljudskih talentov. Med njimi so pevci, solisti, instrumentalisti, violonisti, harmonikaši, saksofonisti, klarinetisti, komiči, pesalci, veseli godci, kmečke godbe itd. itd. in to kar iz treh okrajev. Obveščamo vse ljudske talente, ki so že poslali prijave, kakor tudi one, ki se še nameravajo prijaviti, da je zadnji rok za prijavo 15. april 1955.

Avdicija za vse nastopajoče bo v nedeljo, 17. aprila 1955, ob 8. uri zjutraj v Glasbeni šoli — soba št. 4.

Veseli »Večer neznanih talentov« bo v Ptuj več, zato bodo vsi, ki ne bodo mogli na-

stopiti pri I. večeru, lahko nastopili pri naslednjih večerih. Najboljše točke bodo nagrajene. Sodelovanje pri »Veselih večerih« je doslej prijavilo 10 podjetij, izmed katerih bo vsako postavilo po 3 vprašanja. Izrečane bodo (za vsako podjetje) po 3 številke sedežev in osebe, ki jih bo žreb določil, bodo odgovarjale na postavljena vprašanja. Najboljši odgovori na postavljena vprašanja bodo nagrajeni. Nagrade bodo dala podjetja.

Veseli »Večer neznanih talentov« v Ptuj bodo, kot kaže, res zanimivi in privlačni, saj bo v pestrem programu — za vsakogar nekaj.

Pevski zbor »Svobode« že vadi

Po več kot 6 mesecih mrtvila se je mešan pevski zbor »Svobode« ponovno formiral in pričel z rednimi vajami. V pevski zbor so se na novo vključili tudi novinci, med njimi nekaj mladine, tako da je mešan pevski zbor že pri drugi redni vaji štel nad 65 članov. Uprava DPD »SVOBODA« si prizadeva, da bi zbor izpopolnila in dvignila število pevcev in pevk vsaj na 100.

Vaje ženskega zbora so ob torkih od 20. do 22. ure. Ženski pevski zbor vodi tov. Petek Franjo. Vaje moškega pevskega zbora pa so v sredo od 20. do 22. ure, medtem ko so skupne vaje (mešan zbor) ob petkih tudi od 20. do 22. ure, vse v Narodnem domu. Moški in mešan zbor vodi prof. Luževič Franjo. V tem zboru je še vedno premalo mladine, ki se kljub obljubam iz kolektivov in polit. forumov še vedno ni vključila v zadovoljivem številu. Zbor si želj v svoje vrste vedno več mladine, ki bo verjetno tudi pristopila k delu. Točnost in redno prihajanje na vaje pomeni železno disciplino pev. zbora. Zanimivo je, da se je disciplina v zboru že

zelo popravila. Dirigenta tovariša Luževič in Petek pričujata vaje točno ob 20. uri in končujata točno ob 22. uri. Pevci in pevke prihajajo z veseljem k vajam. Če bo pevski zbor z dotokom mladine v zbor, dalje s pravilnim odnosom starejših pevcev do novincev, s pravilno disciplino in redom tako nadaljeval kot je začel, smemo upati, da bomo v kratkem času lahko poslušali pevskega zbor »Svobode«, ki še sicer ne bo na vrhunski stopnji, temveč zbor, ki se bo z neumornim delom pevcev in pevk ter dirigentov sčasoma povzpela na stopnjo naših najboljših pevskega zbora. To nam dokazuje že stara tradicija pevskega zbora naših družtev, ki smo jih lahko slišali v Ptuj in katerih si v gledalnem času zopet želimo. Delavci, nameščenci in mladina! Vključite se v naš pevski zbor. Prijave sprejemamo še do 15. aprila 1955.

Ptujčani!

V torek, 5. aprila t. l., ob 20. uri bo gostoval v Ptuj v Okrajnem gledališču znani Goranjski vokalni kvintet iz Kranjske. Na sporedu bodo umetne in narodne pesmi. Koncert bo zelo kvaliteten in bo vsestransko zadovoljil udeležence. Vstopnice bodo v predprodaji v gledališču.

SAH

Sahovski klub Ptuj je priredil v torek, 29. t. m., brzoturnirski dvoboj po ševeninskem načinu med svojimi člani, to je mladinci in starejšimi člani. V ogorčeni borbi so zmagali mladinci s 54:46 točkami. Povratno srečanje bo v torek, 5. aprila, ob 18. uri v Sindikalnem domu železničarjev.

Ne pozabite takoj nakazati zastale naročnine za

PTUJSKI TEDNIK

SODOBNI ROMAN

NA KMETIH

IVAN POTRČ

(13)

»Toplečka, vile!« sem zaključil.

Vrgla mi je vile in začel sem razmetavati krmo, enkrat tej in drugič oni. Prijemali sta krmo in jo tlačili za streho ali niti eni drugi ni bilo po volji; Hana je preklinjala, Tunika se je posmehovala in se kujala.

Nekaj pijača, nekaj pa tudi Toplečkino rezanje, kajti vse se je pred materjo godilo, je storilo, da sem povprašal: »Tak, vama ne godijo toplice?« — In se pogl najprej za Hano, zatem za mlajšo.

Hana se je namikavala z mano in se iztrgala, Tunika pa je koj skrajša pobegnila proti sklednji. Znova sem se vrgel proti Hani. Tudi ta je nameravala zbežati, ali zadaj za hrbtom se je oglasila stara:

»Primi ga, kaj se ga bojiš!« Znenada sta bili obe pri meni hči in mati, a tudi na meni, na mojem hrbtu. Kmalu sem bil iz sebe in preden sem se dobrodu zavedel, sem že čutil krmo za strajo: tlačili sta mi jo, ena od vratu, druga od spodaj. Zbral

sem moči, kolikor sem jih imel, se potegnil po krmi, izpod njiju, in se pogl na hrbet. A to je bilo tudi vse, kar sem lahko storil. Krjil sem in začutil krmo na trebuhu, kako mi jo je stara tlačila, zatem sem začutil, da mi jo je začela tlačiti v hlače, od povsod, od koder je le mogla in koder se je le dalo.

Izenada je Hana kriknila in zbežala; po vsej priliki je zagledala, kam mi tlačil mati krmo. »Uhi!« sem zatulil in začel na vse pretege kriliti. Ali skoraj povsod, kjer sem se česa dotaknil, je bilo vroče in prepoteno, povsod so bile Toplečkine noge. Znenada pa sem bil kakor brez moči. Obležal sem in čutil, kako mi neka roka tlačil krmo skozi hlače, in se ves čas dihan zastrmel v Toplečko.

Ali je videla moj pogled ali kaj, iznenada je tudi ta kriknila, se prestopila in zbežala proti odprtini.

Počasi sem sedel, vstal in si začel otrešati krmo. Nato sem se bolj pobral kot pa odšel s hrama.

Zdaj, pri drugem vozu, nisem čutil več teže v nogah, pač pa

sem čutil, kako se mi noge tresejo kakor šbe, vseeno, ali sem metal ali nabadal na vile. Zenski, mlada in stara, sta se posmihali, zatem se je Toplečka zresnila; edina, ki me ni, ne odgovorila in ne pogledala, je bila Tunika.

»Zmirom me pusti!« je rekla, ko sem jo ogovoril, se me otrešala in odhitela po pocjah v hišo.

Ta nedelja, vsega tega se tako živo spominjam, je bila tisti teden, ko je stela krava; bilo je na neki nesrečni petek. Krava se je pripravljala, celo večerko, že le je prestopicala, in ženske, najbolj Toplečka, so bile iz sebe; nič drugega mi ni kazalo, ko da sem ostal.

Ponoči, proti kakšni deseti, je krava povrgla; telila je v tretje, vse je šlo po sreči, bilo je, kakor mora biti. Hana, ki je bila z materjo zraven, je odšla spat, in tudi jaz bi se lahko odpravil, a je potem vse tako prišlo, da se nisem. Misli sem ostali toliko, da bi šla posteljica od teletnice, ali vsaj toliko, da bi prinesla gospodinja kravi južno, okrepčilo: koruzni zdrob ali moko in razpeteno sveže jajce.

To je potem prinesla, prinesla pa je tudi kruh, žganico v steklenici od piva in klobaso na lesenem krožniku. Pogledal sem proti vratom, ki so bila zavoljo teletnice skrbno zaprta, kako jih je z nogami odpirala, a ko

sem zagledal v njeno pravi južino, sem odmaknil pogled in se ozrl proti teletu; ležalo je kravi, ki še vedno ni stala, pri gobcu in krava ga je z dolgim jezikom na veliko lizala.

»Kar liže ga,« sem rekel.

»Rada ga ima, njeno je,« je menila ženska in iskala, kam bi vse tisto, kar je prinesla v rokah, v hlevu postavila, a ni nič našla; zavzdihnila je.

»Dajte meni slamnjačo,« sem rekel, da bi mi dala posodo in da bi ji pomagal, tisto bom že jaz,« je odgovorila, ko da bi se bala, da ne bi jaz nanesel kravi južino, in pomolela je proti meni, ni to, kar je nosila v pravi. »To si vzemi, tebi sem prinesla!«

Vzel sem ji iz naročja krožnik s klobaso in kruhom in steklenico iz rok. Surova rdečkasta klobasa je bila potegnjena iz tunke, zabela se je je na veliko držala. Poslonil sem se na jasi pri juncih in rekel:

»Pač bi ne bilo treba tega prinašati.«

Natirala je tele s tistim koruznim, kar je prinesla, in z jajcem ter čez čas, krava se je medtem skopala na noge, odrezavo in domala jezo rekla:

»Kaj, privošči si!«

Potisnila je kravi gobec iz slamnjače in vprašala:

»Si moški ali nisi?«

Zatem me je pogledala, s komaj rahlim posmehom okoli ustnic — nič mi ni ušlo.

To norčevanje, to me je pogrelo. Kaj sem bil jaz zanjo? Otroci, nič drugega kot otroci!

Zamrmral sem nekaj, kar se ni razumelo, potegnil nož iz žepa in začel strgati zabel s klobase na kruh in rezati. Polovico sem pustil na krožniku.

»Kaj pa vi?« sem vprašal, ko sem nekaj časa jedel in dva ali trikrat potegnil iz steklenice.

Izenada, ne vem zakaj, me je prišlo, da bi se dvignil in šel.

Ona pa — potegnila je z roko po kravi, da si jo je očistila in se obrnila proti meni.

»Nič se ne boj zame,« je rekla, »sem že mastna okoli ust.«

Stopila je čisto k meni, da sem nehote pogledal na njena usta. Mastnih ust nisem našel, pač pa sem začutil žganje, malo kislasto, ki ji je pridihalo iz ust. Nasmehnila se je na glas, pa nisem vedel zakaj, da se ji je potresla slamnjača, ki jo je držala na trebuhu.

»Ti, — počakala je in rekla, ne da bi umaknila oči z mene, »Južek!«

Povprašala me je klobuk, moliško tudi s silo, ko sem vlek el proč.

»Počakaj, bolj po strani ga nosi! Kaj ga imaš tako na očeh? Nikogar nisi okradel...«

Govorila je, kar naprej je govorila in silila proti meni, da sem začutil klike na nogah. Kakor kakšna mati, ki boče po

vsej sili kaj popraviti na otroku. Vseeno pa mi je bilo sila nerodno, ker je to počenjala. Mati doma je zdavnaj že nehala popravljati obleko na meni, zdavnaj me je že nehala božati, komaj sem shodil v šolo.

Preblisnilo me je, da se je napila, da je pijana in da je zato takšna, materinska, ter da ne ve, kaj počenja in govori. Oživel je nedeljsko večerko, krma in hram, tisto natlačevanje s krmo, kar so našle moje roke, ko so krillile okoli, a se ženska zanje sploh ni zmenila. S tiho grozo sem se znenada vsega razveselil in tudi že pozabil, da sem nameraval oditi. Spreletelo mi je prsi, znenada sem postal začudno lahek.

Ona me je ves čas gledala in se smehljala — zares, pijana je bila.

»Kakšne brčice imaš pod nosom,« je rekla, ko je stala tako nasproti in me zijala. Potegnila je s prsti po njih in vzklisknila: »Kak puheki!«

Pod milim nebom lahko rečem, nisem vedel, kam bi se dejal, kaj bi storil. Odložil sem vse tisto, kar sem imel v rokah, kruh, klobaso, steklenico — nekam za hrbet v jaski, in bolj izgoščal ko rekel:

»Kravi bi morali nastlati... Zavoljo posteljice...«

»Jezus, resnica!« Odšel sem proti gumnu. Ona pa je prisvetila po kolarnici za mano.

RESNA GROŽNJA?

V Ljudski pravici smo te dni brali, da je pošta v Ptuj prešla odpoved službenih prostorov z motivacijo, da ima Svet stanovniške skupnosti boljše ponudnike.

Brez posebnega komentarja je ta notica vzbudila precej nezadovoljstva pa tudi smešnih domislic, ki manjkajo na račun »močne roke« pri upravi Stanovniške skupnosti v Ptuj.

Ta notica je opomnila tudi hišni svet v Krenpljevi ulici št. 8 v Ptuj, ki je odpovedal drvarnico, ki jo ima v najemu Vajenski dom za lesno stroko v Ptuj, ki je od svoje ustanovitve. Da ne bo potvorbe, citiramo pasus iz dopisa: »Vas pozivamo, da izpraznite dne 31. t. m. drvarnico, za katero prostor že imamo drugega reflektanta in boljše plačnik...« Grožnja je podpisal A. Kostanjevec. Zivljenjski obstoj Vajenskih domov je danes problem, s katerim se borijo vsi naši upravni in politični forumi. Naša ljudska oblast s skrbjo gleda na to, kako bi rešila ta pereči problem, ker vzdrževalnine v domovih presegajo plačilne zmoglosti naših negovancev. Na drugi strani pa »ponudba in povpraševanje« meša glave ne-

odgovornih hišnih svetov, ki grozijo državnim ustanovam z javnim tožilstvom ter jih silijo na ceste.

Prepričani smo, da bo naša delavska javnost znala pravilno oceniti take izstopne in zaščitne interese našega delavskega narasčaja v Vajenskem domu v Ptuj.

Zadnje predavanje v Ljudski univerzi je bilo o čarovnicah in čarovniških procesih

Upravnik mariborskega gledališča tov. Jaro Dolar je predaval 28. 3. t. l. v Ljudski univerzi o čarovnicah in čarovniških procesih. Poslušalci so ves čas pozorno sledili predavateljevim izvajanjem, ki so nazorno prikazali eno izmed najbolj mračnih poglavij človeške zgodovine.

Sledovi vražarstva segajo tako daleč nazaj kot človeštvo samo. Vera v čarovnice je prastara in povezana z vero v duhove in nadzemna bitja, ki lahko posegajo v našo usodo. Take predstave izvirajo iz naziranja, da duše umrlih telesno še naprej žive, bodisi v ljudeh živalih, rastlinah in drugih predmetih. Čarovništvo je bilo v vseh dobah in povsod razširjeno.

Podjetja in ustanove!

Ce želite za okras ali za izdelavo koledarja umetniško reprodukcijo (16-barvno) Ptuj (velikost 22x30 cm), sklenite pogodbo za dobavo z uredništvom Gledališkega lista do 15. aprila 1955. Dobavni rok reprodukcij (izdelava akademškega slikarja prof. Mežana) je do 1. septembra 1955.

Uredništvo gledališkega lista Okrajnega gledališča Ptuj

IZVRŠILI SMO VSE NALOGE, KI NAM JIH JE NALOŽIL LANSKOLETNI OBCNI ZBOR...

Tako je preteklo nedeljo poročal na občnem zboru Aerokluba v Ptuju podpredsednik upravnega odbora tov. dr. Lado Pirc.

Ptujski Aeroklub je najmlajše društvo v okraju, lahko se pa že ponaša z lepimi uspehi, ki jih je dosegel v razmeroma kratkem času. Delavne so bile prav vse sekcije.

Modelarji, ki imajo svoje krožke na ptujski gimnaziji in nekaterih osnovnih šolah, so izdelali 54 različnih dobro uspešnih modelov, s katerimi pa še niso tekmovali, kar bodo storili zdaj, ko se bliža lepše in toplejše vreme.

Padalska sekcija je že v lanskem letu izločala 22 padalcev in padalk, ki so položili padalski »A« izpit, štiri iz teh padalski »B« in trije »C« izpit. Preko zime je bil v Ptuj teoretični tečaj v dveh skupinah, katerega je pridno obiskovalo 35 tečajnikov in se dobro pripravilo na skoke, ki jih bodo izvedli, ko bodo to dopuščale vremenske razmere. Najboljši tečajnik bodo pozneje pripuščeni

k »B« ali celo k »C« izpitu. Jadralska, motorna sekcija tudi ni prespala zime. Jadralski so se v dveh skupinah — 36 tečajnikov in tečajnic — pripravili na teoretični jadralsko-pilotski »A« in »B« izpit, ki ga bodo opravljali že 16. aprila. Letos januarja je pričel tudi motorni-pilotski teoretični tečaj, katerega obiskuje devet tečajnikov in tečajnic. Tečajniki bodo pričeli v mesecu aprilu s praktičnim letenjem na motornem letalu in bodo verjetno že letošnjo jesen opravljali motorni pilotski »A« izpit. Jadralska-motorna sekcija bo lahko začeto delo uspešno nadaljevala, saj razpolaga z dobrim letališčem, na katerem je klub že do zime lanskega leta zgradil hangar v katerem stojita dve šolski jadralski letali, eno motorno letalo in avtolet s priborom za vleko.

Društvo ima nad 200 članov, ki so se s svojim aktivnim delom že izkazali in dokaj solidne pogoje za nadaljnji razvoj, zato računamo na moralno in materialno podporo javnosti, kateri bo ta pomoč vrnjena s tem, da bo prispevalo h krepitvi obrambne moči države in pripravljalo mladi rod za pilotski poklic, ki postaja v modernih državah vsak dan potrebniji in bolj razvijen.

Potrošniki

8. 1. aprilom 1955 začne polletni obratovalni čas trgovin, ki bodo odprte dnevno od 7. do 12.30 in od 16. do 18. ure, razen v soboto popoldne, ko bo odprta dejurna trgovina.

Vrtičkarji!

V času od 4. do 6. aprila t. l. med 8. in 10. uro naj se prijavijo na LOMO Ptuj (soba št. 10) delavci in nameščenci, upokojenci ter socialno šibke osebe, ki imajo svoje gospodinjstvo in želijo imeti vrtove. Prednost imajo interesi z večjim številom otrok.

Vrtičkarji, ki so lani imeli vrt, pa ga letos iz katerega koli razloga ne nameravajo obdelovati, naj to prijavijo v omenjenih dnevih na istem mestu. O dnevu dodeljevanja vrtov bodo interesi obveščeni ob prijavi. Lanskoletne pogodbe so razveljavljene. Gornje ne velja za vrtove pri stanovniških hišah, kjer jih razdeljuje hišni svet. Interesi naj prinesejo s seboj potrdila hišnih svetov, da pri hišah nimajo vrtov. Tajništvo LOMO Ptuj

Tržne cene

v sredo, 30. marca 1955
(za liter, kilogram ali komad)
Čebulček 100, čebula 50—60, česen 80—100, fižol 40—50, hren 100, krompir 15, peteršilj 40, rdeča pesa 30, redkev 20—25, špinača 150, zelje v glavah 60, solata v glavah 100, solata endivija 100, zelena 40, korenček 40, ohrovt 60, kislo zelje 60, kislarepa 25, motovilec 150—200, regrat 100—150.
Koruza 25, proso 30, koruzna moka 30—35, bela moka 100, enotna moka 40, koruzni zdrob 50.
Surovo maslo 400, zaseka 250, mleko 20—24, smetana 120, kokoši 250—500, piščanci 300 do 500, purani 700—1400, jabolka 50—60, jajca 10.

S 1. aprilom začne redni avtobusni promet med Ptujem in Kidričevim

Ljudski odbor mestne občine Ptuj pripravlja redne avtobusne prevoze Ptuj—Kidričev—Ptuj, ki bodo začeli s petkom 1. aprila t. l. po začasnem voznem redu:

Odhod	
Kidričev	7.15
Ptuj	7.30
Kidričev	7.45
Ptuj	10.30
Kidričev	18.00
Ptuj	20.35

Prihod	
Ptuj	7.25
Kidričev	7.40
Ptuj	7.55
Kidričev	10.40
Ptuj	18.10
Kidričev	20.45

Praksa bo pokazala, ali bo ta vozni red v celoti ali le delno odgovarjal prebivalstvu Kidričevega in če bo to število voženj zadostovalo.

Možnost prevoza v Ptuj in nazaj bo tudi v poznejših večernih urah, vendar samo takrat, če bo dovolj potnikov. Voznina bo znašala din 20.— v eno smer, ki pa bo znižana, če bo dovolj potnikov.

Vozni red za nedelje in praznike bo pravčasno objavljen.

LOMO Ptuj

Kino predstave

MESTNI KINO PTUJ

predvaja sledeče filme:

od 1.—3. aprila francoski barvni film »GROF MONTE CRISTO« I. del;
od 4. do 5. aprila ameriški film »LJUBEZEN NA BOJIŠČU«;
od 6. do 10. aprila franc. barvni film »GROF MONTE CRISTO« II. del.

Glasi in objave

ŠIVALNI STROJ SINGER (dolgi čolnček) prodam. Naslov v upravi.

KRMO prodam. Gecl, Orešje 8, Ptuj.

NJIVO (80 arov) prodam med Hajdino in Kidričevim. Naslov v upravi.

VIOLINE, tudi delno poškodovane, lahko ponudite v prodajo Glasbeni šoli Ptuj.

PSA VOLČJAKA, starega 8 mesecev, prodam. Repenšek, Kidričev 58.

PRAZNO SOBO v Ptuj isčem proti nagradi Vlado Skrbinek, pekarna, Prešernova 11, Ptuj.

KINOPROJEKTOR za normalni trak v dobrem stanju naprodaj. Vprašati v upravi.

VELIKI PES, nemški ovčar, se je 26. marca t. l. zatekel. Sliši na ime Luka. Kdo bi o njem kaj vedel, naj to sporoči proti nagradi osebno ali pisмено na upravo lista.

10—50 metrov KABLA (4-žični) za priključitev elektro-motorjev, kupi takoj! Milnsko podjetje Ptuj, Zagrebška c. 24.

PRODAM MOTOR znamke »Saks« 5 in pol KS za pogon kmetijskih strojev. Naslov v upravi lista.

STAVNO PARCELO kupim v bližini Ptuja. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNO k tričlanski družini na deželo sprejemem takoj. Naslov v upravi lista.

HIŠO Z NOVIM GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM in 3.08 ha zemlje v Slovenji vasi prodam. Varžič Anton, Rošnja 15.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo številnim znancem in prijateljem, ki so spremili na zadnji poti našega nepozabnega TOMAZA KOLARIČA iz Vičave dne 27. 3. t. l. na mestno pokopališče v Ptuj. Posebna zahvala darovalcem vencev, številnim upokojencem, pogrebniemu zavodu in pevcem za poslovljno pesem. Vičava, dne 30. marca 1955.

Zalubača žena Marija, otroci in ostalo sorodstvo.

Gledališke predstave

Nedelja, 3. aprila 1955: Napovedana predstava Zak Konfinove komedije: »V SOBOTO SE POROČIM« ob 15. uri odpade! Prihodnja prva predstava te komedije bo v četrtek, 7. aprila t. l., ob 20. uri.

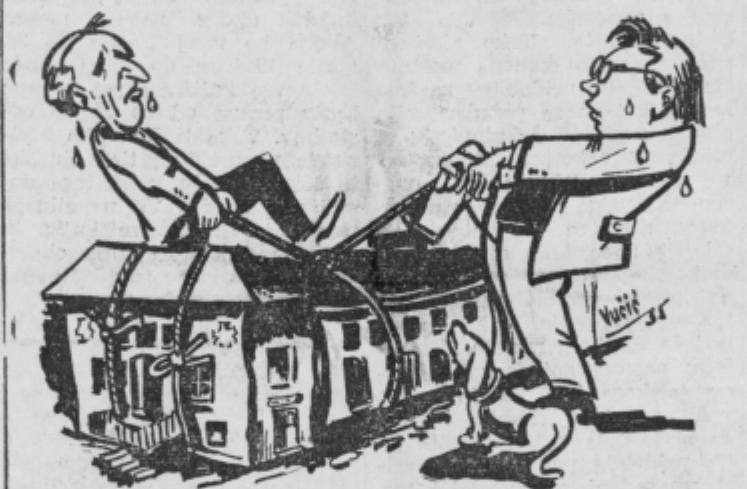
Sreda, 6. aprila 1955, ob 20. uri: John van Druten: »GRICE GLAS«, igra v treh dejanjih (šestih slikah). Sedmič. Izven.

Četrtek, 7. aprila 1955, ob 20. uri: Zak Konfin: »V SOBOTO SE POROČIM«, komedija v treh

dejanjih (štirih slikah). Devetič. Izven.

Nedelja, 10. aprila 1955, ob 15. uri: John van Druten: »GRICE GLAS«, igra v treh dejanjih (šestih slikah). Osmič. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure, ob nedeljah od 9. do 11. ure ter eno uro pred predstavo. — Rezerviranje vstopnic popoldne v gledališki pisarni, telefon št. 71.

Razpoka v gledališkem zidu se širi

Obveščamo mestno in podeželsko prebivalstvo, da smo v Ptuj, Srbski trg 10 (nasproti tovarne »Delte«) odprli novo trgovino z

NAJKVALITETNEJŠIMI ČEVLJI, ČEVLJARSKIMI POTREBŠČINAMI IN USNjeno GALANTERIJJO

Pridite in si oglejte našo zalogo, veliko izbiri in zmerne cene ter se obenem odločite za primeren nakup.

Tovarna čevljev »Orient«
»Josip Kraš« Karlovac
Prodajalna Ptuj

Iz zgodovine ptujskega okraja

Vlado Klemenčič:

(Nadaljevanje)

ČAROVNICE

5. na Donački gori je s svojimi tovarišicami trikrat napravila toči; posebni mojstri pri tem pa sta bili Hrgulja in Plehcaj, 6. strašno točo pred tremi leti, ki je segla daleč na Hrvaško in vse pobila, so tudi one napravile na Donački gori; 7. pri čarovniški družini je bila pet let.

Deželni sodnik Janez Jurij Franc pl. Will je obsodil Uršo Lastavec na smrt. Ker pa je bila naseča, so morali čakati na porodo. Po porodu je otroka vzela k sebi mož, mater pa so izročili krvniku, ki jo je najprej zadavil, nato sežgal, pepel pa zakopal v zemljo.

Zanimiv je zapisnik o sodni razpravi čarovnice Doroteje Bedo iz Središča, ki je iz istega leta. V začetku 1677 je dal središki župan prijeti Dorotejo Bedo, ki je bila že dalje časa na sumu, da je v zvezi s hudobnim duhom. Odvedli so jo v Ormož in izročili istemu sodniku pl. Willu, ki je sodil tudi Uršo Lastavec. Ze 15. marca je bilo zasliševanje.

Zasliševanje je zelo zanimivo, ker nam nazorno dokazuje, kako zvito je znal sodnik zastavljati vprašanja, da je obtoženko zmedel in tako izabil iz njenih odgovorov osnovo za svojo obsodbo.

Predolgo bi bilo, če bi navajali ves zapisnik; zato le nekaj odlomkov

Pri prvem zasliševanju jo je sodnik izpraševal sem in tja o njenih odnosih s sosedi in znanci. Potem so ji pokazali razne drobnarije, ki so jih našli v njeni hiši: dve črepi in z mažami, dve modri krogli v skatli z dvema luknjicama, korale v zavojčkih, cunje, skozi katere je bil zaboden žebelj, nekakšno staro pecivo platnene zvitke, vrvice z gumbi. Za večino teh predmetov ne da pravega odgovora, za mažo pravi, da je zajela mast, staro pecivo pa, da je strugala in rabila prah za oči. Ker jo je izpraševanje utrujalo, je prosila vode. Dali so ji malo vode, pomešane z vodo, blagoslovljeno na Tri kralje. Ko jo pokusi, jo takoj odmakne, češ, kako čudna je ta voda, in še ti, ki jo je bila vzela v usta, izpljune. (Blagoslovljena voda, ki so jo prili, je bila stara 3 mesece, torej ni mogla biti okusna. Sodniku je bil to seveda očiten dokaz, da je ženska v zvezi s hudobnim duhom, ker ni marala blagoslovljene vode.)

To je bilo prvo zasliševanje. Ko je bilo končano, je sodnik poročal o tem vlad in še nadalje zbral dokaze zoper obtoženko. Kmalu je prišel od vlade »milošten ukaz«, da se sme proti obtoženki rabiti natezalnica.

16. aprila je bilo drugo zasliševanje. Žensko so odvedli k na-

tezalnici in jo začeli izpraševati. Bila pa je kmalu tako zmedena, da so prenehali z zasliševanjem. Nato so jo zvezali in ji nategnili ude na mučilnem orodju, kjer je visela trideset ur. Na natezalnici je izpovedala, da so nekatere Središčanke v družbi dveh ali treh cigank kuhale človeško glavo. Ona sicer ni bila zraven, povedal pa ji je to neki hlapec. (To je povedala verjetno le zato, da nekaj »prizna« in se s tem reši muk.)

27. aprila so jo zopet privedli k natezalnici in ji prigovarjali, naj pomisli na svojo starost (bila je stara 70 let) in na svojo dušo ter naj ne bo tako zakrknjena, ampak naj pove in pripozna resnico. Ženska ni priznala ničesar.

Zveželo jo. Ne prizna. Nato jo nategnejo. Sedaj prizna, da je vrvice z gumbi in platnene zvitke nosila pri sebi, ko je šla med ljudi ali pa k spovedi.

»Čemu pa si to nosila pri sebi, saj bi lahko tudi brez tega šla med ljudi ali k spovedi?«

»Zato, da ne bi ljudje o meni nič hudega mislili, me sumnili in o meni slabo govorili.«

»Kdo pa ti je to povedal, da so te reči za to dobre?«

»Ivan Kosec, po domače Sreb, ki je že umrl.«

»Čemu pa so gumbi na vrvcih?«

»Zato, da tistemu, ki to nosi, ne more nihče nič hudega storiti, o njem slabo govoriti ali ga nadlegovati.«

(Konec sledi)